

Unica 1975 - Polen

Dat Copernicus een wereldberoemd 16e eeuwse geleerde was zal vrijwel niemand onbekend zijn. Toch zullen slechts weinigen weten, dat hij een Pool van geboorte was en dat hij in de stad Torun, zo'n 200 kilometer ten noordwesten van Warschau het levenslicht aanschouwde, zou voor vrijwel iedereen een onbekend detail gebleven zijn, ware het niet dat de Poolse organisatoren van het 37e Unica wereldfestival voor amateurfilms de kleine stad Torun voor dit grootse filmgebeuren hadden uitverkoren.

Torun is trots op Copernicus en laat dit op vele manieren blijken. Zo werd o.a. nog maar kort geleden, zijn naam aan de ter plaatse opgerichte universiteit gegeven.

In de aula van de zeer moderne 'Universiteit Mikolaj Kopernik' werden van 22 tot 31 augustus j.l. de door twintig landen ingezonden 118 films vertoond, waaronder 6 films die Nederland vertegenwoordigden.

NOVA-voorzitter Wim Oosterman woonde een aantal dagen dit door de Union Internationale de Cinéma d'Amateur (Unica) georganiseerde festival bij. Hij zorgde er tevens voor dat de Nederlandse inzending op tijd (en onbeschadigd) in Polen arriveerde en weer veilig in de thuishaven terugkwam.

Hieronder volgt zijn relaas.

Op 26 augustus 's middags om half vier was het zover. De zes films, die ik 1700 kilometer lang als een baby gekoesterd en bewaakt had zouden gedurende de 90 minuten die Nederland, net als ieder ander land had toegemeten gekregen vertoond worden. Als eerste werd 'Catching Queens' van Mevr. Loekie van Amerongen gedraaid, een film die voor een internationaal publiek het voordeel heeft, dat er Engels gesproken wordt. Na afloop klonk er een alleszins redelijk applaus, maar uit de vele vragen die mij naderhand over deze film werden gesteld, bleek toch dat ondanks de duidelijk verstaanbare Engelse tekst, velen erg veel moeite met de (progressieve) inhoud hadden.

Van de film 'Haps Hash and the Coloured Coat' van Hans Veen had ik persoonlijk hoge verwachtingen. Na de vele lange en problematische films, die het programma tot dan al hadden gevuld, zou deze film met zijn wervende en flitsende vaart als een verfrissende douche moeten werken. De film werd door het publiek zeer goed ontvangen.

'De Doppen 2' van Herman Haenen bracht het eerste open doekje na drie en een halve dag films kijken en aan het einde een dankbaar applaus van een publiek, dat eindelijk eens hartelijk had kunnen lachen.

Lachstuip

Toen vervolgens 'Hop Sake' van Stolk

en Vroklage werd vertoond viel het publiek van de ene lachstuip in de andere en waren de open doekjes niet van de lucht, het werd een daverend succes. Wat de jurering betreft, is het niet uitgesloten, dat het bestaan van een wereldberoemde Poolse film, die volgens hetzelfde principe over de wereldkampioenschappen voetbal werd gemaakt, de beoordeling nadelig heeft beïnvloed.

Vóór de vertoning van de volgende Nederlandse film 'Tussen Groen en Wit Licht' van Bob Jansen werd in het Pools, Frans, Duits en Engels een toelichting op de film voorgelezen, om de in de film uitgesproken Nederlandse tekst te verklaren.

Desondanks bleek tijdens en ook blijkens de vele vragen na de vertoning, weer eens overduidelijk, dat onze taal toch een geweldige handicap vormt op een internationaal festival. Van de vrij lange close ups van de mannelijke hoofdrolspeler, die zijn bloemrijke en voor de film van essentieel belang zijnde tekst uitsprekt, blijft voor degenen die geen Nederlands verstaan, niet veel anders over dan een lang aangehouden beeld van een man die onverstaanbare klanken uitstoot.

Rot(s)zooi

Onze laatste film was 'Rot(s)zooi' van Sterenberg en Klein Breteler, een film

die hier en daar op komische wijze ondersteund wordt door kleine gedeelten uit conférences van Toon Hermans. Ondanks het feit, dat ook hier het taalprobleem een rol speelde, zij het in veel mindere mate, maakte de film op de twee Poolse leden van de jury Andrzej Jurga (televisieregisseur) en Stanislaw Niedbalski (kameraman bij een filmstudio in Warschau) een dermate goede indruk, dat ze mij de volgende dag verzochten mee te gaan naar een apart zaaltje om de film gezamenlijk nog een keer te gaan zien, waarbij ze dan van alle tekstgedeelten een zo nauwkeurig mogelijke vertaling wilden hebben, wat geen geringe opgave is als het om de woordspelingen van Toon Hermans gaat. We zijn er bijna twee uur mee bezig geweest.

Tijdens de openbare juryzitting bleek, dat de beide Polen aan deze film goud wilden geven. Een hartstochtelijk pleidooi van Andrzej Jurga kon de andere juryleden echter niet vermurwen. Daar voor de toekenning van goud, zilver of brons, minimaal vijf juryleden van de zeven hun stem moeten geven bleef het resultaat ook voor deze film nihil, althans wat de toekenning van een prijs betreft.

Andrzej Jurga stond machteloos, maar besloot zijn waardering voor deze film op persoonlijke wijze tot uitdrukking te zullen brengen. Hij kocht uit eigen middelen een litho van een Pools kunstenaar, schreef een persoonlijk briefje voor de makers van de film en overhandigde beide tijdens het afscheidsdiner, met het verzoek dit aan de makers te overhandigen.

Niet slecht

Al met al kan gesteld worden dat het Nederlandse programma het zeker niet slecht heeft gedaan. Verschillende films hebben het bij de selectie door de jury zeer lang uitgehouden, maar vielen toch niet in de prijzen.

De prijs voor het beste totaalprogramma ging naar Italië, dat onder meer een 47 minuten durende documentaire over nazi-Duitsland op het programma had. Mijn persoonlijke voorkeur ging echter naar het Franse-

De poster die speciaal ter gelegenheid van de Unica 75 werd ontworpen door Janusz Waligórski.

en Oostenrijkse programma. De Fransen brachten traditiegetrouw een paar voortreffelijke speelfilms mee, de Oostenrijkers een paar uiterst boeiende dokumentaires.

Zeer nadrukkelijk werd door de voorzitter van de jury gesteld, dat de vertoonde films over het algemeen van een ongekend hoog artistiek nivo waren, vaak zelfs beter waren dan vergelijkbare professionele films.

Genoeg over de films, tot slot nog iets over de organisatie.

Onze Poolse filmvrienden hebben, gesteund door het Ministerie van Cultuur, werkelijk alles gedaan om deze 37e Unica-manifestatie tot een grootse gebeurtenis te maken. Dat het verblijf in een socialistische staat nog

wel eens onverwachte problemen kan geven, daar kunnen alle deelnemers wel voorbeelden van opnoemen, maar voorzover er problemen rezen, werd er altijd getracht deze redelijk op te lossen, ook al gebeurde dat wel eens op een naar onze Westerse maatstaven gerekend, omslachtige manier.

Tijdens de algemene vergadering werd besloten het volgend jaar de Unica-manifestatie in Wenen te houden; in 1977 zal Nederland in principe de organisatie op zich nemen. Dat tijdstip lijkt nog ver verwijderd, maar als je het werk dat de organisatie van een dergelijk gebeuren met zich meebrengt in ogenschouw neemt, zullen we die tijd hard nodig hebben.